

զինուորներու անձնակազմի անդամները խորտակողները, քայքայողները, անոնց նիւթական ու բարոյական իրաւունքները իւրացնողները եղան՝ անոնք թիկունքի անձնակազմը...

Այդ ընթացիկներէն են, որ գիւղացւոյն ճակատամարտի ժողովուրդը թողուցած կը փախչէին, և միեւնոյն ժամանակ հայ կամաւորներու, զինուորներու և զօրամասերու նիւթական մեծագոյն տոկոսը մսխել չբաւականանալով, կը սուբյախին զանիւններու առջեւ ստրկանալու, լքուած, յուսահատ ոգով և ողորմութիւն ու գուժ հայցելով, կը ջլտաէին ու կ'անէացնէին ճակատի վրայ մեռնող նահատակներու և թափուած կարմիր արիւնիներու ճապարկներուն ներքեւ, հայ ազատագրութեան համար մղուած ահաւոր կռուի գերագոյն արդիւնքը:

Այսօր ներկայիս, Հայաստանի ազատամարտի վրայ գոյութեան կռիւն կը մղուի, երբ թշնամին կողմանան հին սահմաններէն ներս է անցած, ուսկից մտնելու ոչ մէկ հնարաւորութիւն չգոյութիւն, եթէ ընթացիկներու տաքստով, ամիսներէ ի վեր վազած ըլլալ, երբ ամեն բան ազնւոր լիովին կը գտնուի, զէնք, ռազմաւորները, թուր մը կ'անգնելու և խորտակելու, ջախջախելու արշաւող հարգանքներ:

Սրտի ամենազաւակ կսկիծով կ'զիտենք և կը լսենք թուրմարթ և երկչոտ թշնամոյն միջեւ կարծի բերողներու տակ և Երեւանի դռները հասած ըլլալ, որովհետեւ 5 տարուան պատմութիւնը, եթէ ոչ 2 տարիէ ի վեր, այս վերջին 5 ամիսներուն ահա կը կրկնուի և ինծի նման ամբողջ կացութեան իրազեկները, 5 տարիներու անցողութիւն տեղեկ ընկերները ակամայ յոռետեսութեամբ և տարակուսանքով մէկ օրէն միւսը անակնկալ դէպքեր լսելու և տեսնելու մտքի հնչուածք և սրտաշուքը կ'ուենանք:

Այսօր Հայաստանի ազատամարտին վրայ, եթէ դուք պարոն, այսօր յանկարծ երթաք և կատարէք խոր քննութիւն, պիտի տեսնէք որ ռազմաճակատին վրայ պարտաճանաչ զինուորն է կանգնած, որու մասին միշտ հրացողները եղած ենք, և ընկնողներու առջեւ գլխահակ ծնրադրողներ, քան թիկունքը գտնուող հազարաւոր անպարտաճանաչները:

Դուք, յարգելի պարոն, կ'ուզէք փոքրիկ դիտողութեամբ մը պարզիկ խայթ մը արթնցնել իմ մէջ «անձնուէր հայ ռազմիկի խղճին մէջ»: Զեր փոքրիկ դիտողութիւնը մազանման վրդովմունք չազդեր ինծի:

Շատ լաւ կ'ըլլար, եթէ դուք ձեր խրատները և դիտողութիւնները ուղ

ղէիք անձնուէրուն, որոնք 25 տարուան յեղափոխութեան կարմիր պատմութիւնը և մեր միլիոնաւոր նահատակներու արիւնը և արքաղան յիշատակը մէկ օրէն միւսը յետադարձ աստուծով մը արատաւորեցին, ձեր խօսքերը ուղղեցէք մեր յեղափոխական ձգձգներէն և ընկերներու անարժան անձնուէրուն:

Այո՛, ձեր խօսքերը ուղղեցէք ապիկար, թուրմարթ, անպարտաճանաչ, դաւաճիք, կարճատես և մեր նահատակ ժողովուրդի արիւնը և ուկորը չահագործող անձնուէրուն, որոնց ցեղի մը պոյութեան գերագոյն ճգնաժամին իրենց նիւթական շահն, փառամոլութեան և ամբողջութեան կառչած կը ծախեն հայրենիք և այդ հայրենիքին համար անձնուէրաբար զոհուող հայ հազարաւոր նահատակներուն աճիւնները:

Զեր խրատներն ու խօսքերը ուղղեցէք անոնց, որոնք երկու տարինք ի վեր մեր մայր հայրենիքին քաղաքական և զինուորական կողմանկերպութեան սկզբնաւորութեան, ցեղին բազմապիսի լաւագոյն ոյժերը, առանց խտրականութեան փոխանակ լծելու և կեդրոնացնելու, կ'յուսակնէին ու կը յամարին Հայաստանի կառուցման գործը իւրացնել իրենց պատուաւորներուն վրայէն և հազար անգամ անոնց անհնարաւորութիւնը հաստատեց անոնց անանկութիւնը:

Իսկ եթէ վաղը դուք և կամ մենք, որ հ գեղին կը բաղձանք յազմանութիւն, զայն ձեռք ձգենք, և անպայման պէտք է որ ձեռք, պիտի պարտինք ռազմաճակատին սպիւ կուրծք տուող այն հերոսներուն, որոնց արժանիքը ես ու զէնքի ընկերներս չտու աւելի գիտենք գնահատել, անոնց վրայ հրաշքով և անոնցմով հպարտանալ քան թէ անձնուէր, որոնք չպիտի ամաչին այդ բոլորը վերագրելու կրկին, իրենց անանկ երեւակայութեան...

Շնորհակալութիւն ձեր համակիր տողերուն, իբրեւ ինծի աշատ համակիր մէկը», թիւղարանքներ կ'ընէք, որ նամարդէն բարձրացած իմ «պատուոյ պատուանդանի վրայ»:

Իմ 15 տարուան յեղափոխական և վերջին 5 տարուան ռազմական կեանքիս մէջ, հպարտ եմ որ իմ հարազատ բոլոր ընկերներս ի հարկին կրնան վկայել թէ ես մնացի իմ պատուանդանիս վրայ ճակատաւ կուրծքս բաց, իմ համեստ ոյժերով կատարելու ցվերը իմ պարտականութիւնս և կը մնամ տակաւին պատմէջին վրայ և ինչպէս ասկից տուել թափած եմ արիւնս, ի հարկին կրկին թափելու և կեանքս ալ տալու ՅԵՂԻՍ համար:

Հարգանքներ
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՔԱՐԹԵԱՆ

հասց' ու մահուան դատապարտեց և վճիռը գործն դրած թեան պիտի գ'էր երբ Ղեւոնդ վրդ. ուղղակի թախազին գիւն զիմաց և յաջողեցաւ ազատել այդ խեղճերը:

1913 Օգոստոսի սկիզբը Էսթրէլի Գաւառ. ժողովը ի վարձ իր գնահատելի պաշտօնավարութեան հպիկութեան պատկան վկայական տուաւ իրեն:

Ղեւոնդ վրդ. անմիջապէս մեկնեցաւ Էջմիածին ու իրեն օժակից ու նեղալով Գ'էլ, Նալ-Դեմ, Մատթէոս և Բազարաւոս եղբայրներ, հպիկութեան թեան աստիճան ստացաւ (1913 Օգոստ. 25-ին):

Իր վիճակը դառնալէն յետոյ կըրցաւ վերադիմել 1905ին այրած գլուխը և եկեղեցւոյ վերադիմելու քաղաքէն քաղաքէն, երբ Պատրիարքարանը հրաւիրեց տուաւ իրեն անցնել Պալատիս (3 Հոկտ. 1914), անաշխարհական վիճակը կազմակերպելու համար Ղեւոնդ եպ. կը շրջի Պալատիսը հայաբնակ քաղաքները և Սօֆիայի մէջ գտնուող 12 աշխարհական և 6 կրօնական պատուիրակներու քուէով ինքն կ'ընտրուի ատաշն ըզ Պալատիսը: Սակայն հազիւ պաշտօնի ձեռնարկած էր, երբ վարչապետ Ռատուլովով գաղտնի ստեղծեց Բալթիկ յիւրոյնի միջոցաւ կ'ազդարարէ իրեն յանձնուել թուրք կատաւորութեան որ կը պահանջէր զինքը, անբաւականելով թէ Պալատիսը մէջ շրջած տեղերը հայկական պարագայանս կ'ընէ: Սօֆիայի հայ ազգ գործիչները կը փութան հետադիմ թաղ. խորհուրդներուն որ Զարին գիմին Ղեւոնդ եպ. ի վերջութեան համար ֆէրմանատ հետեւեալ կուտայ այս խմբագրութեան և կը հրամայէ դադարեցնել ամեն հետապնդում: Սակայն թուրք կատաւորութեան ղեկին զգոն այդ կարողութեան նէն՝ անձնուէրներու միջոցաւ մահաւորութիւնը մեկնեց զինքը, սակայն վերջը կը վիճի Ղեւոնդ եպ. տոբ վրայ Սօֆիայէն կը մեկնի Ֆիլիպէ, ուրկէ դարձեալ հարկ կը տեսնուի տեղափոխել զինքը Ռուսիոյ (1915 Օգոստոս): Պահ մը կ'երթայ Պուրէշ տեղւոյն նորակառոյց եկեղեցին օծեալու:

Ֆիլիպէ գտնուած միջոցին, Զուէն Պատրիարքին գաղտնի իրեն հարուցած ջարդերու և տեղահանութեանց մանրամասն տեղեկագիրները կը հասցնէ Պոզոս փաշա Նուպարի Համաձայնական տէրութեանց և Էջմիածնայ կաթողիկոսին իր ջանքերով և շնորհիւ պուլկուր արտաքին գործոց նախարարութեան, Պոզոս փաշա Նուպարի պատասխանները կը յաջողի հասցնել Պատրիարքարան:

Ռուսուգի մէջ տարի մը մեկուսացած կը մնայ, վասնզի Պալատիս պատերազմի մտած էր իբր թուրքոյ զինակից և իր գիրքը խիստ վատնուած: Արդարեւ թուրք կատաւորութիւնը օգտուելով այս հոնգամանքէն, զարձեալ սկսաւ պահանջել զինքը և պուլկուր կատաւորութիւնը թէ և չի յանձնեց, սակայն վայն մեկուսացաւ 1 Սեպտ. 1916ին տքարելով կապուած քաղաքին Ղըզզը գիւղը, ուր հրակողութեան տակ մնաց հարս ամիս, միակ միլիթարութիւն ունենալով գուրգուրանքը պուլկուր հաւատաւոր գեղջուկներուն:

Իր գրաւոր գիմումին վրայ ֆէրմանատ Զար' արտաքին գիւնք գտնուելով Սօֆիա, ուր մնում մինչև պատերազմին աստիճանը:

Կուսակցականներու իրեն ղեմ յարուցած պայքարին բնութմբ, խառն ժողովը որոշմամբ կուգայ Պոլիս 1919 Սեպտ. սկիզբը ռազմատեսութիւններ տալու, և զեռ հոս կը մնայ կեդր. վարչութեան առաջարկով վիճակաւ Հայրապետ զինքը վերջերս անտուներ Եւրոպայի Ատաշնորդ, պահելով հանդերձ Պալատիսը ատաշնորդութիւնը: Ղեւոնդ եպ. ինքզուից այս պաշտօնը, նկատելով թէ կարելիութիւն չկար այսքան ցրուած թեմ մը առանց կանոնաւոր պիտեմէ վարելու: Ղեւոնդ եպ. այժմ անդամ է կրօն. ժողովին:

Ուրի նաեւ հեղինակութիւններ, ինչպէս Զար Սեպտեմբեր 2-ին (1904), «Մկրտութեան խորհուրդ» (1905), «Պարզ Կրօն» (1907), «Մ. Գրոց Բնագործ» և «Բնագործ» և բազմաթիւ յոգնածներ թրքահայ զանազան լրագիրներու և հանդէսներու մէջ, սովորաբար վրդ. ծածկանուով:

Ղեւոնդ եպ. Գուրգուր գիւն Զարին և նրա զինքին և Պալատիս մէջ իր պաշտօնավարութիւնը զինքը աւելի ստակ դարձուցած է օտար շրջանակներու հետ յարաբերելու ներքալարով պարզ, զգուշմանքով խանդավառ, և շատ անգամ զգացումներէ տարուած այս եկեղեցականը գործունէ և այն աշխարհ անձ որն է. Ունի տեղափոխութիւններ ինչպէս պարզ փառաբանութիւններ, ժողովրդականութեան հոկմտութիւններ, սակայն ունի նաև անուշադիմութիւններ, ինչպէս սխալման, գործելու, մաքսուելու ձիրքեր: Ի համակրութեանց և իր հակակրութեանց մէջ անվերապան է, և անկեղծօրէն գիտէ արտայայտուել անոնց շատ խոր մտածելու: Ասկա թերեւ իրեն համար վրտակար սակայն իրեն հետ գործ ունեցողներուն համար շատ օգտակար է:

ԼԱՅՆՆԵՐՆ ՄԻՋ

Ապիտակ թէ տոտաղարդ, ո՞վ գիտէ, երկու օր է որ Հայերի փորձանքի կ'հանգրպի և չյաջողի մեր բարեկամին գնահատութեան արժանանալ:

Միտներու մեկնումով կարծեցիք թէ փրկուեցաւ անոնք տարներ էին ինծի, ոչ ս զգականական և ոչ ալ բարեկամական կապերով զօգուած էի անոնց հետ և ինչո՞ւ չխոստովանիմ, բնաւ չէի չեղուել, երբ անոնց քմահաճ արամաղութիւններուն համաձայն կ'անցնէի կամ կ'ապրակացնէի Հայերի էջերը:

Սակայն երբ հարուածը ազգականէն, քաղկամէն, ինչ կ'ըսեմ, քոյրէյ կամ եղբայրէյ կ'հասնի, շատ աւելի ծանր կ'ըլլէ և սրտի վրայ անմարտիկ պատուի մը նման կ'ծանրանայ ու կ'ծանրանայ:

Բայց ինչ ընեմ, միջոց չկայ, ժամանակներ փափուկ են կըսեն, օրերը կարճեալ սկսած են և ապացոյց ձեռնային ժամին Նոյեմբերէն կերարկութեան գրեւելու որոշումը:

Միջոց կտաւ բուն մը պիտի հարցը չեմ, սա ձեռնային ու ամառային ժամին բան մը հասկցա՞մ, ինչ մեղքս պահեմ, ես բան մը չհասկցայ և կ'սպասեմ գործունային ու աշխատային ժամերուն, եղբակացութեան մը հասնելու համար:

Այսպէս ուրիմ, միակ ճամբայ մը գտայ, համակրակի և մեղի Հայերու համար, շատ դիւրին բան մըն է համակրակութեամբ համակրակել: Սրեւակայեցէք, ազգ մը որ 600 տարի համակրակել է, ինչո՞ւ քանի մը ժամանակ ևս չփորձէ իր հին համակրակութեան դառնալ, չէ՞ որ այս աշխարհիս մէջ ամեն բան կ'անցնի, ամեն բան կ'անձնայ, կ'ընայ, ո՞վ է մնացի, ո՞վ է կրցի յաւիտենականութիւն մը ունենալ:

Այսպէս ուրիմ, ասկից վերջ Հայերի երես մէջ պիտի գտնուի գեղեցիկ սեռին վերաբերեալ նորութիւններ, որոնք ամենէն հրատապ խղիւղներէն մին՝ սպասուելի երես հարցը, սպասելու, բայց ներեցէք այս մասին գեռ չեմ դիտել թէ կրնամ դիւրի, թերեւ այս սղութեան վրայ ալ կարելի չէ ճանաչել, բայց կանանց արգուաւորել սպասելու ներքի պէտք է համարուի, վերջապէս պիտի ջանամ ընտրել այնպիսի նիւթեր, որոնք ոչ տաք պատճառներն ո'չ պող, ոչ չեղուի թիւն և ոչ ալ արտաշուք, իսկ եթէ երբեք նիւթերու սով ունենամ, պիտի զիմեմ բարեկամիս, որպէսզի ինծի նիւթ մատակարարէ...:

ԵՍ

պետ կը ձեռնադրուի Դուրեան Ս. և մի քանի ամիս յետոյ կ'ուգայ Կ. Պոլիս 1901 Դեկտ. 27ին Օրմանեան Պատրիարք զինքը կ'անուանէ անձնական քարտուղար: Գիտելով Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան եթէ տարի կը մարզուի Պատրիարքարանի մէջ վարչական գործերու մէջ: Մի քանի անգամներ, Գարրիէլ եպ. ձեւակերպեց արձակուրդով կամ հիւանդութեան պատճառով բացակայութեան միջոցներուն կը վարէ փոխանորդարանի գործերը: 1908ին կ'ընտրուի կրօն. ժողովի անդամ:

Օսմ. Սահմանադրութեան վերահաստատութեան հետեւանք երբ Օրմանեան Ս. կը հրաժարի, ձեւակերպեց ևս կը թողու փոխանորդութեան 1908 Օգոստ. 1ին Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան կ'անուանուի պատր. փոխանորդի բազմականներու խնդրոյն պէս տաքսապալի և ծանր խնդիր մը կը կազմէր Փոխանորդարանին զբաղումին առարկան: Պատր. Փոխանորդի պաշտօնը կը վարէ չորս տարի անընդհատ, այսինքն մինչեւ 1912 Ապրիլի վերջ:

Հազիւ թէ այս պաշտօնէն ձեռնը:

Թափ եղած էր, այսինքն 6 Մայիս 1912ին կ'ընտրուի առաջնորդ Էտերնէի Հազիւ թէ հիւսիս Էտերնէի հանիւրը երբ պալատեան պատերազմը ծագեցաւ Ղեւոնդ վրդ. որ թեականայեց իրենց մէջ կը գտնուէր, ստիպուեցաւ դառնալ իր վիճակաւումը՝ Էտերնէի և գտնուել ցաւ իր հօտին զուխք քաղաքին վեցամսայ պաշարման ամբողջ շրջանին, և քաջալերեց, սրտապիղծ ու պարենաւորեց ժողովուրդը անձամբ իրեն:

Երբ Թուրքերը պատերազմէն յետոյ վերադարձան քաղաքը, օգուելով Պալատիսը անխորհուրդ ընթացէն, անխուսափելի էր որ ինչպէս Ռուսոսթո նոյնպէս նաև Էտերնէի Հայերը ջարդի ենթարկուէին, սակայն տեղացի թուրքերը Ղեւոնդ վրդ. զըրաւան չըջանին Պալատիսը մօտ կատարած բարերարի գերին համար՝ մասնաւորապէս Պալատիսներու քարեխօսած ըլլալուն համար որ մզկիթները չգրաւեն և իսլամ կրիները քրիստոնէական ըլլալու չհարկադրուին: Իրենք ալ իրենց կարգին թուրք կանգնեցան Հայերու ջարդին: Թուրք կառավարութիւնը միայն 27 Հայեր, գրուման շրջանին թրքաց իբր չարիք

ԳՐԱԿԱՆ ԲԵԿՈՐՆԵՐ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՍՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՍՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

20

Փիլոսոֆիան, յայն քերթողը՝ Սիրա-
կուսայի բունաւոր Երէջ Դիոնիսիոսի
արժեքները կ'աւարէր. իշխանին քանի
մը տաղերը լուս չգտած ըլլաւուն հա-
մար քարահանքի մէջ բանաւորութե-
ցաւ Աղբիւսանքով ազատեց վերջը
Դիոնիսիոսը՝ իր ուրիշ քանի մը տաղե-
րը կարգաւոր փիլոսոփայութեան գնահա-
տումը լսել կ'ուզէր. այս վերջինը
զանոնք ևս լաւ չգտնաւով փոխանակ
պատասխանելու զարձաւ Դիոնիսիոսի
պաշտօնականներուն ու բաւական
«Չեմ գիտեր» պատասխան տուաւ. բունաւորը
այս ճարտարամաս պատասխանին վը-
րայ իր ծիծաղը չկրնարով գտնել, նե-
րեց:

21

Գորգիտա փիլիսոփան՝ հրապարա-
կաւ յորդոր կը կարգար յոյներուն որ
համաձայնին Միլանթոս լսելով զայն
ըսաւ, «Այս ճարտար շատ կը խաչ-
նէրաւ աշխարհը որ բաւական չէր հաշու-
ման, երբ ինչ որ ունէր անկողնի է իսկա-
րապէս հաշուարկելու էր և կ'ըսէ և ոչ ո-
րեքն չէր:

22

Անտիսթենէս, Սոկրատի աշակեր-
տը՝ Կլինիկոսին հետ եղած էր. պիտի
գործէր բարի առաքելութեան մէջ
կը համարէր, և հարստութիւն, մե-
ծութիւնն ու մարմնական վայելքը
միտմելը առաքելութիւն կը նկատէր:
Յիշեալ պետը՝ իր վարդապետու-
թեան նախ ինք հետեւելով ցնցոտիներ
հազաւ ու մուրացկանի տոպրակ ու
գաւազան առաւ. Սոկրատը՝ զգալով որ
այս արտաքին խառնաբերութիւնը
նորքին փառասիրութեան անմասն չէ,
անոր ըսաւ՝ «Ո՛վ Անտիսթենէս, վերա-
կախե՛ք ձեր փառասիրութեան ամբարշտ-
մանը և չեմք ձեռք չեմք անոր»:

23

Սոկրատի բարեկամներէն մէկը՝
զարմանալով որ անիկա իր տունը
քանի մը անգամ հրաւիրած և քիչ
պատրաստութիւն տեսած է, պատճա-
ռը կը հարցնէ. փիլիսոփան կը պա-
տասխանէ՝ «Եթէ անոր պարտքը
նախ ինք պարտքաւոր չէր, ինչ որ
եթէ ինչ անոր էր, պարտքաւոր չէր»:

24

Շատեր, իսկ մասնաւոր գեղեցիկ
սեռը՝ այն կարծիքը ունին թէ երբ
այրերը բարի ըլլան, անոնց կիներն
ալ բարի կ'ըլլան. այս կարծիքը կըր-
նայ ընդհանուր առումով ճշմարիտ
ըլլալ. բայց Բանդիպպէ, Սոկրատին
կինը՝ պէտք է այս մասին ուշադրաւ
բացատրութիւն մը համարուի: Կ'ըսեն
թէ Սոկրատը՝ անոր գէգ խառնութեամբ
և վէս բնաւորութիւնը պիտանալով
մէկտեղ, համբերութեան վարժուելու
համար ամուսնացաւ անոր հետ:

Այսպէս Սոկրատ օր մը, բաւական
երկար տանի իր կնոջ պողտուքնե-
րուն հանդուրժելէ յետոյ, տունէն ե-
լաւ և զբոսն առնելու նստաւ, կինը
տեսնելով որ այնչափ գոռուագոռուները
չեն կրնար վրդովել անոր հանդար-
տութիւնը, ամանով մը գլխուն աղ-
տոտ ջուր թափեց:

Անոնք օր այս անցուցարժը գուր-
սէն կը զիտէին, կ'ապաւելին որ Սոկ-
րատ այլեւս խիստ վարմունք մը ցոյց
տայ, մինչդեռ անիկա ժպտելով ըսաւ
անոնց. «Դիտե՛ք թէ պարտքը որոտմե-
ք ինչու պէտք է ձեռք չեմք անոր»:

25

Սոկրատ օր մը՝ առանց կանխա-
նք իր կնոջ լուր տալու, տունը հիւր մը
բերաւ:

Կինը՝ զայրանալով սեղանը տա-
պալեց և Ալկիբիադէսին կողմէ զրկե-
լած պատուական կարկանդակները
կողովէն հանելով ոտակոխ ըրաւ:

Փիլիսոփան այս ամենուն վրայ
ժպտաւ մը արձակելով ըսաւ «Ինչ եղա-
ւորապէս չեմք անոր»:

26

Սոկրատէն առաջ փիլիսոփաները

կաշխատէին որ բոլոր արեգակները ու
նուազան գաղտնիքը իմանան ու
բացատրեն: Սոկրատ շատ համեստ
ըլլալով կուզէր որ մարդիկ՝ ինչ որ ի-
րենց անձը ճանչնան (ձանձոր գիտել),
երկրորդ՝ կ'անտուր կենցաղովարու-
թիւն, այն է բարի վարք սորվին:
Իմաստակները, որոնք իրենց խելով
ամենէն պատարին խելիքները լսածել
կը յանգցնէին. երբ անոր հարցու-
ցին թէ ինչ է իր փիլիսոփայական
տեսութիւններուն ամփոփումը. Սո-
կրատ պատասխանեց «Այն ինչ որ
արեգակնայն է թէ բնական չէ»:

Ազգային Անցում դարձ

Հրատարակուած է Իզմիրի Ազգ-
երկուսի վարժարանաց Տնօնչ Պ. Անդ-
րանիկ Կարապետեանի՝ Անգլերէն լե-
զուն ուսուցանելու համար Հայ տղոց
Անգլ. Ընթերցանութեան առաջին ըն-
թացքը: Գրին է 25 դրէ: Պ. Ա. Կա-
րապետեան այդ Ընթերցանութեան ա-
ռաջին տարին հրատարակելով՝ նպա-
տակ ունեցած է զիւրուսոյց եղանա-
կով մը հայ ուսանողին աւանդել անգ-
լերէն լեզուն, զորքին մէջմասը շատ
զիւրին ու ըմբռնելի է, այնպէս որ
հայ ուսանողը, առանց ճիշդ ու նե-
ղութեան, զիւրութեամբ պիտի յաջողի
չուտով մը ընտելանալ այդ արեգիկ
հնչակ լեզուին Պ. Ա. Կարապետեան
եթէ քաջակերութիւն գտնէ, և մեծ
յոյս ունի: Թէ պիտի գտնէ, մտա-
ղի է հետզհետէ հրատարակութեան
տալ այդ Ընթերցարանին Բ. մասը:
— Քաղաքի մէջ, ինչպէս գիտենք,
քանի մը մարմնամարզական միութե-
թիւններ գոյութիւն ունին, վերջերս
ուրախաւի է որ Իզմիրի և արուար-
ձաններու բոլոր մարմնամարզական
միութեանց մէջ համերաշխութիւն մը
գոյացած է, Հայ Ակումբի հովանաւո-
րութեան տակ, որ պիտի կազմակեր-
պէ Յունթ-Պօլի և Ողիմպական խաղա-
րու մրցումները: Յաւանքով այս
ուսան. ֆութ-պօլի մրցումներու համար
երկու արծաթեայ գաւաթներ պիտի
յաւակցուին իբր մրցանակ լաւագոյն
խումբերուն, այս բաժակները նուէր
եղած են Ալ. Պ. Սարգիս Սարգիսեանի
և Բ. Պ. Յովհաննէս Աղապետեանի:
Մրցումները հաւանաբար պիտի սկսին
Նոյեմ. 1ին, իսկ այսօր կէսօրէ վերջ
Ժ. 4ին ֆութ-պօլի մրցում տեղի պի-
տի ունենայ Գորտէլիօի դաշտին մէջ,
Իզմիրի և Նոյն գիւղի խումբերուն
միջեւ:

ԱՅՈՒՆ ԳՐԱԿԱՆ ՍՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՅԵԱԼ ԱՍԱՄՆԱՐՈՅԺ

Իր արուեստը Բարիկ կատարելա-
գործելով, երկարամեայ փորձառու-
թեանը շնորհիւ, կատարելապէս կը
գոհացնէ իրեն զիմով ամենագիտա-
բանած յաճախողներն իսկ. չափաւոր
գիներով կը պատրաստէ բնականին
յոյր և նման ճաշակաւոր ու զիմաց-
կուն ախաւներ (ոսկիէ, բլաթիէ,
քաւիւնէ և ինչ):

Կը դարձանէ աղաւթի հիւանդու-
թիւնները կարճ ժամանակի մէջ:
Ուրբաթ օրի կէսօրէ վերջ ժամը
3—5 ձրի տատմահանութիւն:

Մաքրութիւն և հակահիւսական
միջոցներ կատարելաւ:

Դիմել Գոնաքի դիմաց Էփիլոպատէ
պանդոկին 8—9 թիւ դարձանաւորներ:

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Հ. Կ. Սաւի իզմիրի Մասնաճիւղին
ի նպատակ արժեքները բացատրելու
էր արհեստագործութեան յաջողութեան հա-
մար իրենց օժանդակութիւնը խոս-
տացող բոլոր արհեստներէն և օրորոգ-
ներէն կը խնդրուի, ստիպողաբար,
ներկայ գտնուի այն արհեստական խա-
ռը նիւտին, որ տեղի պիտի ունենայ
Հոկտ. 18-ին մէջ, յաւանքովայ 20-
րեքշաբթի 14:29 Հոկտ. 1920 կէսօրէ
վերջ ժամը 4:30ին (Հ. Ժ.):

Այս նիստին մէջ ընդհանուր հրա-
հանգներ պիտի տրուին այս նուիրա-
հաւաքութեան ամբողջական կազմին
ըրացման և իւրաքանչիւր օժանդակող
տիկին և օրորոգի պարտականութեան
մասին:

(Կնի)

Վ Ե Ր Զ Ի Ն Ժ Ա Մ

ԽՈՐՀՐԴԱԽՈՐ ԲՍՅՑ ԽՐԱԽՈՒՍԻՉ

Զօր. Անդրանիկ իզմիրէ մեկնելէ օր մը տառաջ հեռագիր մը ստացած էր
Բար. Վէ, իսկ Բիրէս և անիկի Աղեքսանդրիա ուղևորող այն շոգենաւը որու
միջոցաւ կ'համարողէ, հազիւ ժամէ մը ի վեր մեկնած էր Իզմիրէ, երբ Բարի-
զի Աղգ. Պատուիրակութեան կ'հասնէր Երէջը հեռագիր մը, որ անմիջապէս
ստիպողական մակարդով փոխանցուած է Բիրէս, որպէսզի Զօրավարը հոն
հասնելուն իրեն յանձնուի և այդ հեռագրի պարունակած հրահանգաց համա-
մատ անօրինէ դարձան:

ԹՐԲԱԿԱՆ ՅԱՐԱԿՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՏԱԿՈ ԱԾ

Երէկ ստացած տեղեկութիւններ բացաճ-կապէս կը հաստատեն թէ, Հա-
յաստանի գէտ թրքական յարձակողական միանգամընդմիջ խորտակուած է
խոշոր կերպով, Հայաստանը փրկուած է, և այժմ քաղաք եկած է Միլիթի-
ներու պատժումին Հայ բանակին կողմէ: Նոյն տեղեկութիւնները կը հաստա-
տեն Նախիջևանի գրաւման լուրը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԺՈՂՈՎ ԿԸ ԿԱԶՄՈՒԻ ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆԻ ՄԷՋ

«Սթէյթ Տիրարթմենթ» մասնագէտները որ կաշխատին Հայաստանի սահ-
մանները որոշելու համար, նոր ժողով մը պիտի ունենան որուն հրահրած են
զօրավար Հարպարտը:

Սահմանները որոշելու համար նշանակուած յանձնախումբը իր տեղեկա-
կիր պիտի մատուցանէ Նախագահին երկու շաբաթէն: Այս յանձնախումբին
ներկայացուցած տուեալներուն վրայ է որ նախագահ Ուիլսոն իր որոշումը
պիտի տայ:

ՔԵՄԱԼԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱԼՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Սերպիական աղբուրէ կ'իմացնեն որ, Քէմալի գործակիցներէն՝ Էտեմ
Բաշա, շատ մը սպաներով հասած է Ալպանիոյ Դիրաւ քաղաքը, իսլամական
և հակաքրիստոնիայ շարժումը գործադնելու համար:

ՀԵԼԼԷՆ ԹԱԳԱՌՈՐԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Եւ. գիշեր ժամը 11ին հրատարակուած տեղեկագիրը հետեւալն է:
Զերմութիւն, 39.5, բազկերակի զարկ 132, շնչառութիւնը 40, նորին վե-
հագրութիւնը կը հանգչի, իր քունը թիթէ է:

ՎՐԱՆԿԷԼԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ

Սեւաստորոշէն հեռագիր մը կը տեղեկացնէ Տիեմէրի աջ եղբորին վրայ
մեր յարձակողականը յաջողապէս կը շարունակուի Մեր գործախումբը գրա-
ւեցին Նիքորոյ քաղաքը, ինչպէս նաև 3000 զերի, 8 թնդանթ, 6 ինքնա-
շարժ և մէկ զրահայտ շոգենաւ:

Թավրիսայի հիւսիս-արեւելակողմը պարտութեան մատնեցինը կարմիրնե-
րու 9րդ և 42րդ գորամասերը Գրաւեցին 4000 զերի և 12 թնդանթ:

Տիեմէրի աջ եղբորին յարձակողականը ձեռնարկուեցաւ ընդ. հրամա-
նատարի կողմէ, նպատակ ունենալով Նիքորոյ մօտ հաւաքուած կարմիրներու
գլխաւորական խումբը փնտնելու, նպատակը իրագործելէ ետք, մեր զօրա-
խումբերը սկսան քաշուիլ աջ եղբորին Այս գործողութեանց միջոցին ձեռք
անցուցան 13500 զերի, 27 թնդանթ և պատերազմական ուրիշ իրեղէններ:

Զօր. Վրանկէլ հեռագիր մը ստացած է Ալթաման Սէմէնէֆէն (Թրանս-
պայթալի խաղախներու հրամանատար) որուն մէջ տը կը յայտնէ թէ, ինք կը
միանայ Հարաւայի Ռուսիոյ կառավարութեան և Զօր. Վրանկէլը կը ճանչնայ
իրեւ պետ Ռուս պետութեան:

Մ. ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍԻ ԱՍՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիկէն կը հաղորդեն թէ, հաշակաւոր գրադէտ Անատոլ Ֆրանսի ամուս-
նութիւնը ընդ Օր. Էմմա Լարէվաթ, կատարուած է Սէն-Սիր-Սիւր-Լուորի
քաղաքապետարանին մէջ, հոգնախառն բազմութեան մը ներկայութեան:

ՔՐԱՍԻՆ ԿԸ ԶԱԽՈՂԻ

Մ. Քրասին անգործ կը նստի Լոնտոնի մէջ: Անգլիական ոչ մէկ առեւտրա-
կան տուն չէ կրցած համոզել:

Վաճառ. կարծիքը հակառակ է արդի պայմաններու մէջ Ռուսիոյ հեռ
առեւտրական յարաբերութիւնները վեր կսեղու:

ՔՐԲԻ LOPS-ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մաք Սիվլենյի իմացականութիւնը միշտ գործունէութեան և յատկաւ
թեանմէջ է: Զեռքերը չեն գործեր: Գէտ է պակշը իր բերին մօտեցնելու, կա-
րենալ լսելու համար՝ չափազանց զանդաղօրէն արտասանուած բառերը:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Սոֆիան կը տեղեկացնեն թէ, Ընկերակաւոր կուսակցութիւնը ջախջախ-
ալ մեծամասնութեամբ, 28ի պէմ 106 ձայնով հակառակ արտայայտուած է,
3րդ էնթէրնախօնալի մասնակցելու համար Մոսկուայի կողմէ պարտադրուած
21 պայմաններուն:

ՌՈՒՍ ՌԱԶՄԱՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Լոնտոնէ Բոլոնիական դեսպանատունը կ'օժանդակէ թէ, Ռիկաի մէջ կը
քէւած գինազադարի պայմաններուն համեմատ, Լիւանց կողմէ գինաւորական
գործողութիւնները զարգած են: Պօլէմիկները, առանց պաշտօնապէս զգործ-
ցուցած ըլլալու թշնամութիւնները, կատարեալ վերապահ գիրքի մը մէջ կը
կենան Լիւանց: Լիթուանական սահմանադրուելի վրայ ալ, կատարեալ գինաւոր-
գար մը գոյութիւն չի:

Վ. Բալախան հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ, Ռիկաի մէջ որոշուած սահ-
մանադիւր վերջնական չէ: Ան պիտի կրնայ սրբազրուիլ, հաշտութեան կնքու-
մի բանակցութիւնները միջոցին:

Այսու հանդերձ ոչ մէկ հիմնական փոփոխութիւն կարելի չպիտի ըլլայ
ներմուծել արդի գծուածին մէջ: Պօլէմիկները հաւանութիւն յայտնած են
ընդունիլ Բոլոնիական պայմանները, գերիներու փոխանակման համար: Այդ
մասին պայմանագրութիւնը կնքուած է:

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ք Ս Է Ն Օ Բ Ո Ւ Լ Օ
ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՍԱԾ ԵՆ
ԶՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆՈՐՈՑԹՆԵՐ

ՋՐՈՍԱՄԱՐՆԵՐՈՒՆ

ԱՅՈՒՆ ԼՈՅՍ

Հայ յաճախորդներէն սիրուած Բը-
րէմէրի նախկին սպասարկուներէն
(-էրվիթէօր)

ԽԱՐԱՀԱՄՈՒ ԽԱՐԱՀԱՄՈՒ

Կը ծանուցանէ Ձեզի թէ այս անգամ
Գոգարեալը, Թրամվէյի կայարանին
դիմաց բացած է

ՆՈՐ ՄԵԶԱՐԱՆ "ՄԻՐԱՔԹԻ"
ԳՄԵՆՁԱՐԱՆՆԵՐ

անուշով զբօսաւայր մը, ուր պիտի
գտնէք կատարեալ մաքրութիւն, եւ
բոսայեան սպասարկութիւն և ճոխ ա-
ղանդներնորու (մէզէ) մատուցում

Այժմէն վատան եղէք որ ձեր ծա-
մերը խիստ հաճելի պիտի ըլլան և
զուարթ բոսայեան պիտի անցնէք այս
սրճարանին մէջ:

Տօնական և կիրակի օրերը ԱՆՏՐԻ-
ԲՈՅԻ նուագախումբը գեղեցիկ կատր-
նէր պիտի նուագէ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Փ.— Գրեթէ	
Հոնտօն	432 10/40
Նիւ—Եօրթ	76 5/40
Բարիդ	8 5/40
Հոնոմ	4 13/40
Արէնք	40
Պեյլին	40
Վյէննա	
Հւստա	38 20/40

ԹՎԵՐԴ

Անգլ. ոսկի	450
Տօլար	120
Յոլանք	9 /40
Լիր Իտալ.	5 10/40
Տրախմի	
Լէյ	2 5/40
Րուպլի	115
Մարք	1 32/40
Բուրօն	15/40
Ոսկի	513 20/40
Նարուէն ոսկի	440 /40

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Ա. ԱՐԵՎԵԼԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

132 Գրեթէ-Յ Բ-Յ 132

ՍՊԱՍԵՑԷՔ

ՔԱՆԻՄԸ ՕՐԵՆ

Անոնք որ կուզեն նպաստել յունական ճարտարարուեստին թող գիմեն
վերոյիշեալ վաճառատունը:

ԴԻՄԵՅԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ
ԱԼԵՆՈՒՄ (Բեզարեանի)

ՆԱԽԱՅԱԿԱՐԳ ՇԱՊԱԳՈՐԾ

ԸՍՏ ԵՆԵՐՈՎ ՆՈՐԱՅԵՆՈՒԹԵԱՆՑ

Իզմիրի դժուարահաճ հասարա-
կութեան արդէն ծանօթ շապկագործ
ԱԼԵՆՈՒՄ ԱՐԳԱՐԵԱՆ այս անգամ իր
յաճախորդներէն ստացած քաջախիռու
թեանց վրայ եւրոպ. նորագործ ձեւով
իր աթոռիէն աւելի ճոխացուցած ըւ-
լալով: Կը հրաւիրէ բոլոր ճաշակի սի-
րահարները՝ Րէշիտիէ փողոց՝ Հայոց
Առաջնորդարանի դիմաց իր թիւ 1
խանութիւնը, անձամբ ապագրելու հա-
մար եւրոպ. շապկի ամէն տեսակներ,
օձիքներ, փողկապներ, գիշերանոցներ,
վարտիկ, բիճամա, պոյ սքառութի
շապկիներ և այլն:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԴԻՄԻԱՄԱՏՅԵԼԻ
Ճշտապահութիւն, կանոնաւորու-
թիւն և անթերիութիւն
Ապագրանքներ կ'ընդունուին փոք-
րաբանակ և մեծաքանակ:

ԳԱՔԷ ՃՈՆ ՊՈՒԼ

(Նախաժողովի Գրեթէ)

Այսօր 22ի երեկոյէն սկսեալ սըր-
ճարանի մէջ պիտի նուագէ նուագա-
ծուներու կարող խումբ մը և հայ
օրիորդ մը, Օր. Մարի Պիտի երգէ
թէ՝ եւրոպական և թէ՝ թրքական եր-
գեր: Ծօն-Պուլի սրճարանին սպասար-
կութիւնը, մաքրութիւնը և աղան-
դներնորու պէսպիսութիւնը գոհ պիտի
մնան յաճախորդները:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՕԹՈՍՏՈՂՆԵՐՈՒ

Հասած են շատ չքեղ և լաւագոյն
օթոմայիլներ եւրոպական գանազան
գործարաններու և ի մասնաւորի

ԼԱՆՑԻՆ

Օթոմայիլ մը շատ չքեղ և տոկուն
կը ծախուին նաեւ կառքերու քա-
ուչուէ անիւներ:

Անոնքէ Գրեթէ

Դիմել՝ 28 Թ. Կիւլ Փողոց, Գօն
Մարչի դիմաց:

ՆՈՐԱՅԵՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԶՐԱԳԵՂ ԽԱՆՈՒԹԸ

ԱՅԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՅՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ, ՊՈՆ ՄԱՐՇԷԻ ՄՕՏ

Երկ-շաբթի, երէկ-թիշ, Զրեկ-թիշ
Ձեռնարկ Գիմեր

Մանթօցու լուծը 500դ. կանգունը:
Մանթօնիքու համար վէլեօ 250 դ.
կանգունը: Վլուր քօթիւզ 120 դ.
Քաղմիր 160 դ. Քօթ տը չվալ 100 դ.
Գրէր տը չիւ 150. Գրէրօն սուա 120,
Քարէ և գծաւոր 120 դ. քօթիւմ թայ-
լէր քարէ 100 դ. Քաղմիր քարէ հա-
գունտի 225, Մանթօ խառնակ 225դ.
Ամեն գոյնէ Սէրմէր 150 դ. Թրի-
քօթիւն ամէն գոյնէ 225, տուպը ձառ
ձառնէ 40 դ. Քաղմա 50 դ. Կրկին լայն քա-
պոյտ քաղմիր 10 դ. Չէֆիր շապկի-
ցու 30 և 20 դ. Քապօթ 900 դ.
1 Մ. խառն 1050 դ.

Ձեզ Ներկուշաբթի, Երեքշաբթի,
Զորեքշաբթի:

ԵԼԵԿՏՐՈ ՋՐԱՐՈՒԹԻՒԹԻՒՆ

Թ. ՓԱՆԽՆՈՒՏԻ

Ելեկտրա ջրաբուժութիւնը աշխար-
հիս բոլոր բժիշկներէն կը յանձնա-
րարուի գրեթէ հիւանդութիւններու
(օղացաւ, արթնութիւն, միկրէն և այլն)
և մասնաւորաբար ջրիկը զօրացնելու
համար:

Մարմնով (մասաժ) կը կատարուի
ձեռքով, ամեն տեսակ գործիքներով և
վերջերս Ամերիկայէն բերել տրուած
յատուկ ելեկտրական մեքենայով մը:

Հաստատութեան մէջ մասնաւոր
անկողիններ կը տրամադրուին ան-
դամաւոյժ (բարալիթիք)ներու համար:

Պօղոս Կակաշեան

ՆՇԱՆԱՏԱՆՏԱԿՆԵՐՈՒ ՎԱՐՊԵՏ

Գունաւոր, և և ամեն տեսակ
լեզուներով ու տառերով կ'աւտարասէ
գեղեցիկ յշտնաւարտականներ:

Փափաքողք գիմեր

Մանթօն Տգարն Բառն Եւստա-
Շէշթիք-Եւստ

ԱՆՈՐԴԱՐ ԵՒ ՎՏԱՆԳԱՌՈՐ
ՀԱԼԱԾԱՆՔ

Հայաստանի մէջ ապրող կիսաքաղց
ինտելիգենտի համար ամէն օր քանի
իւր անգամ առիթ կը ներկայանայ խօ-
սելու, հայհոյելու և աւելի ու աւելի
խորացնելու իւր արհամարհանքն ու
զրուանքը դէպի «սպիկուլեանտ» գաղ-
թականները: Ծառ ինտելիգենտ հա-
մարուած հայ մարդկանց համար ըս-
կանքները «սպիկուլեանտ» գաղթականը
միայն անհիշելի և անհաշիւ ան-
գամ մարդ չէ, այլ արհամարհանքի
արժանի մի ցած արտաքին ուրու կա-
րելի չէ միայն հայհոյել, եթէ հնար է
ծնծիլ, ծաղրել և լեզունգային փաստե-
րով մեղադրել և անբարեբանել:

Ծաղրանքի, անարգանքի, արհա-
մարհանքի հաղթարուող փաստեր կարե-
լի է յիշել, որոնք ամէն օր կը տես-
նէք ձեր շուրջ տեղական ինտելիգեն-
ցիայի կողմէն դէպի «սպիկուլեանտ»
գաղթականները, բայց և հարկէ ո'չ
հնարաւորութիւն և ո'չ ալ պէտք կայ
այստեղ ներկայացնել այդ փաստերը:
Թիւրքահայերու դէմ սկսուած այս
անարգական վերաբերումին մեծ ոյժ
տուաւ նաեւ զինուորագրութեան հար-
ցը, որ աւելցուց Գրեթէ-Գրեթէ Գրեթէ-
Գրեթէ իր շուրջը յորջորջումը ունի
թիւրքահայութեան հասցէին:

Դէպի թիւրքահայութիւնը սնուց-

ուած արհամարհանքին և սկսուած
հալածանքին ոյժ տուաւ վերջերս զին-
ուորագրութեան հարցը:

— Թիւրքահայերը բոլորն ալ Գրե-
թէ-Գրեթէ են:

Ահա այն ընդհանուր մեղադրանքը,
որ շարունակ է թիւրքահայերու հաս-
ցէին անխորհրդ և անխելացի մեղադ-
րանք չէ, այլ կարելի է Գրեթէ-Գրեթէ
մասին երկու կարծիք չկայ ուսանա-
յութեան մէջ: Եթէ այդպէս է, ապա
ուրեմն անոնց կարելի է առանց այլե-
լութեան անուանարկել, նախատել,
հայհոյել և հալածել:

Այժմ քննենք այդ մեղադրանք—
վճիռը:

Դասալքութիւնը ընդհանուր երե-
ւոյթ է մեր և հարեան պետութիւն-
ներու մէջ: Դասալքութիւնը 100,000ով
կարելի է համբել խորհ. Ռուսիոյ մէջ,
նոյնը անոր հակաճարտ ոյժերու, օր.
անցեալ տարի Դիմիտրի զօրամասե-
րու մէջ լայն ծաւալ ստացաւ: Դասա-
լքութիւնը կար և այժմ ալ աւելի մեծ
չափով կայ Արթուրեանի մէջ: Վրաս-
տանն ալ ունի իր դասալքութիւնը:
Ծառ անբնական պիտի լինէր, որ նո-
րակազմ Հայկական Հանրապետութիւ-
նը չունենար իւր դասալքութիւնը, չա-
րանները աւելի քան վերոյիշեալ պե-
տութիւններէն ունէ մէկը:

Թուենք մեր հանրապետութեան
մէջ գոյութիւն ունեցող դասալքու-

թեան մի քանի զխաւոր պատճառ-
ները:

Հայ ժողովուրդը վաղուց կորսնցու-
ցած լինելով իւր քաղաքական անկա-
խութիւնը՝ կորսնցուցած է նաեւ իւր
զինուորական յատկութիւնները, փա-
րած է ուրիշ ասպարէզներու և այսօր
երբ Հայկ. Հանրապետութիւնը ձեռ-
նարկած է իւր սեփական բանակի
կազմակերպութեան գործին, ժողո-
վուրդը առհասարակ զփայմակութեամբ
կը մօտենայ այդ ասպարէզին: Չնայած
որ ուսանայող մօտ քառասուն տարի
կը լինի որ զինուոր է, բայց և այն-
պէս այսօր ալ նա դեռ շատ զփայմա-
կութեամբ կը համակերպի մանաւանդ
ազգային բանակի զինուորական կեան-
քի պայմաններուն:

Հայկական իրանակի ստեղծումը
շատ աննորմալ և զփուլարատար պայ-
մաններու մէջ կը կատարուի, հինգ
տարի բարձրարտական կոնիւնքու,
զաղթներու և տեղահանութիւններու
մէջ զինուորութիւն ընդունելու հար-
կադրուած են նորէն ծառայել մեր
բանակին անորոշ ժամանակով: Ինչ
զօրքով պայմաններու մէջ կը գըտ-
նուէր անկէ դեռ տարի մը առաջ մեր
զօրքը սոված, մերկ, անպարէն, ան-
մթերք և շարունակ խրամներու մէջ,
չէն ի ձեռքին, առանց հանգստի: Ան-
խորհրդութիւն է և անյարմար աւելի

երկար կանգ առնել թուելու համար
այն ծանր կացութիւնը, որուն դատա-
պարտուած էին համակերպել մեր
զինուորական իշխանութիւնները և
մեր զինուորները, անցեալ տարի:

Բնական էր որ այս պայմաններու
մէջ դատալքութիւնը աւելի լայն չա-
փերու պիտի հասներ:

Ռուսահայ քաղաքական ազգա-
բնակչութիւնը, ինքնիշխան տուաւ
դասալքութիւնը խոշոր լեզու մը, դա-
սալքութեան դաժնաւոր ձեւը:

Եթէ ճիշտ է այս, ապա ուրեմն
խօսք չի կարող լինել այն մասին, որ
թիւրքահայ գաղթականութիւնն ալ
պիտի ունենար, մասնաւորապէս որ նա
դասալքութիւնը ծնունդ տուող աւելի
զօրաւոր պատճառներ ունէր:

— Ահա մի քանիսը այդ պայման-
ներէն:

Եթէ ուսանայութիւնը 40 տարի-
ներէ իվիւր ընտելացած էր զինուորա-
կան ծառայութեան պայմաններուն,
թիւրքահայերու համար այդ ծառայու-
թիւնը պիտի սկսէր իւր այբուբենէն:

(Հայաստանի Զայ) ՏԱՃԱԶԱՍ

ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԶԱՅՆԸ

Օր-թիւնը բազմապէս և հաճախեալ
Տարեկան բաժնեգին 700 զրը: